B.A./B.Com./B.Sc./B.H.M./B.B.A./B.B.M. DEGREE EXAMINATION, DECEMBER 2019.

Third Year

SCIENCE AND CIVILIZATION

Time : One and half hours

Maximum : 50 marks

SECTION A — $(2 \times 13 = 26 \text{ marks})$

Answer any TWO questions.

Explain in detail about Neolithic age of metals.
 లోహాల యొక్క నియోలిథిక్ యుగం గురించి వివరించుము.

2. Give an account on the significance discoveries in medical field during $20^{\rm th}$ Century.

20 వ శతాబ్దములో వైద్యరంగంలో గుర్తింపదగిన ముఖ్యమైన ఆవిష్కరణలపై ఒక వ్యాసమును _Iవాయుము.

3. Describe the importance of Mathematics. గణితము యొక్క ప్రాముఖ్యతను వివరించుము.

4. Give an account on the invention of Steam engine. ఆవిరి ఇంజిన్ యొక్క ఆవిష్కరణపై ఒక వ్యాసము వ్రాయుము.

- 5. Explain the Non conventional energy source with example. సాంప్రదాయేతర శక్తివనరులను ఉదాహరణలతో వివరించుము.
- 6. Explain about biological killers. జీవ కిల్లర్ల్ గూర్చి వివరించుము.

SECTION B — $(3 \times 4 = 12 \text{ marks})$

Answer any THREE questions.

- 7. (a) Insulin ఇన్ఫులిన్
  - (b) Computer కంప్యూటర్
  - (c) Teleprinter టెల్మిపింటర్
  - (d) DDT డి.డి.టి

	(e)	Aton అణుశ	nic power ક્ટ્રૈ					
	(f)	Solar energy ਨਾਰਖ ੁ						
	(g)	Secu భద్రత						
	(h)	Iron ఇనువ	w					
	(i)	Satellite ఉప్పగహము						
	SECTION C — $(3 \times 4 = 12 \text{ marks})$						marks)	
	Answer ALL questions.							
8.	Fill in the blanks:-							
	(a)		invented pencillin.					
	. ,	పెన్సిలిన్ _{ను} ఎవరు కనుగొన్నారు?						
	(b)	Fertilizers are used in						
		ఎరువులు ఎక్కడ వాడుతారు						
	(c)	ILO means						
		ఐ.ఎల్.ఓ అనగానేమి						
	(d)	Radium therapy is for						
		రేడియం చికిత్స కోసం						
9.	Choose the correct answer:-							
	(a)	Blue baby syndrome is due to						
		బ్లూ బేబి సిండ్రోమ్ దేని వలన వస్తుంది						
		(i)	Mercury			(iii)	Lead	
			పాదరసము				సీసము	
		(ii)	Nitrates			(iv)	Phosphates	
			సైటేట్లు				ఫాస్పేట్లు	
	(b)	Radio was invented by						
		రేడియోను ఎవరు కనిపెట్టిరి?						
		(i)	Thomas			(iii)	Biard	
		` '	థోమస్			, ,	బెర్డు	
			•				æ	

Johane Gutenberg (ii) (iv) Gulimo Marconi జాన్ గుటెన్బర్గ్ గులిమో మార్కొని Pesticides are used (c) పురుగుల మందులు దేనికి ఉపయోగిస్తారు? (i) to increase production (iii) To stop floods ఉత్పత్తిని పెంచడానికి వరదలు ఆపడానికి (ii) To kill insects (iv) To bring rain కీటకాలను చంపడానికి వర్షం కొరకు (d) Geothermal energy భూ ఉష్ణశక్తి (i) Conventional energy (iii) Non conventional energy సాంప్రదాయక శక్తి సాంప్రదాయేతర శక్తి (ii) Chemical energy (iv) Atomic energy రసాయన శక్తి ಅಣುಕಕ್ಕೆ Match the following. (a) H_2SO_4 (i) Communication H_2SO_4 భావ్రపసారము (b) Television (ii) Conventional energy టెలివిజన్ సాంప్రదాయక శక్తి Wind energy (iii) Acid rains (c) ಗಾಲಿಕತ್ತಿ ఆమ్లవర్నాలు

(iv) Non Conventional energy

సాంప్రదాయేతర శక్తి

10.

Electricity

విద్యుచ్ఛక్తి

(d)

Third Year

Mathematics

Paper - III: RING AND LINEAR ALGEBRA

Time: Three hours

Maximum: 70 marks

SECTION A — $(8 \times 3 = 24 \text{ marks})$

Answer ALL questions, each question carries 3 marks.

- 1. Explain about Cancelation law in a ring R. $\,$ వలయము $\,$ R లో కొట్టివేత న్యాయమును వివరింపుము.
- 2. Show that a field has no zero divisors. క్షేతము శూన్యభాజక రహితము చూపుము.
- 3. Show that homomorphic image of a ring is a ring. వలయము యొక్క సమరూపతా ప్రతిబింబము ఒక వలయమని చూపుము.
- 4. Show that the homomorphic image of a commutative ring is a Commutative. ఒక వినిమయ వలయానికి సమరూపతా ప్రతిబింబము, ఒక వినిమయ వలయమని చూపుము.
- 5. Show that the vectors (1,1,0,0), (0,1,-1,0), (0,0,0,3) in $\mathbb{R}^4$ are linearly independent. $\mathbb{R}^4$ లో (1,1,0,0), (0,1,-1,0), (0,0,0,3) లు ఋజు స్వాతంత్ర్యమని చూపండి.
- 6. Define Linear transformation of a vector space V(F) into Vector space W(F). Give an example of linear transformation. ఋజు పరివర్తనని నిర్వచించండి. $(V(F) \to W(F))$ ఋజు పరివర్తనకు ఒక ఉదాహరణనిమ్ము.
- 7. Find the characteristic roots of the matrix $\begin{bmatrix} 5 & 6 & 8 \\ 0 & 7 & 2 \\ 0 & 0 & 4 \end{bmatrix}$
  - $\begin{bmatrix} 5 & 6 & 8 \\ 0 & 7 & 2 \\ 0 & 0 & 4 \end{bmatrix}$ మాత్రిక యొక్క లాక్షణిక మూలం కనుక్ ిండి.
- 8. Show that the matrix $A=\begin{bmatrix} 3 & 4 \\ 4 & 3 \end{bmatrix}$ is diagonalizable matrix. $A=\begin{bmatrix} 3 & 4 \\ 4 & 3 \end{bmatrix}$ మాత్రికను వికర్ణీయ మాత్రిక అని చూపండి.

SECTION B —
$$(4 \times 11\frac{1}{2} = 46 \text{ marks})$$

Answer ALL questions, each question carries 11½ marks.

(a) Prove that $Q(\sqrt{2}) = \{a + \frac{b\sqrt{2}}{a, b \in Q}\}$ is a field with respect to addition and 9. multiplication of numbers.

సంఖ్యలపై సంకలన, గుణకారములతో $Q\left(\sqrt{2}\right)=\{a+\frac{b\sqrt{2}}{a,\ b\in Q}\ a$ క క్షేతమగునని చూపుము.

- (b) (i) Define Kernal of a homomorphism on rings.
  - (ii) State and prove fundamental of homomorphism on rings.
  - వలయ సమరూపత కెర్నల్ (అంతస్థము) ను నిర్వచింపుము. (i)
- వలయాల సమరూపతలపై ప్రాథమిక సిద్ధాంతము (Fundamental theorem) ను ్రపవచించి, నిరూపించుము.
- 10. (a) Prove that the set of all ordered n-types over a field F is a vector space. (i)
  - (ii) Prove that a system consisting of a single non-zero vector is always linearly independent.
  - $\mathbf{F}$ క్షేత్రంపై $\mathbf{n}$ అదిశల క్రమసమితి సదిశాంతరాళం అవుతుందని చూపండి. (i)
  - ఒకే ఒక శూన్యేతర సదిశ ఋజుస్వాతం్రత్య సమితిని ఏర్పరుచునని చూపండి. (ii)

- (b) (i) Express the vectors $\alpha = (1, -2, 5)$ as a linear combination of vectors $e_1 = (1,1,1), e_2 = (1,2,3), e_3 = (2,-1,1).$
  - Show that the mapping $T: V_2(R) \to V_3(R)$ defined as T(a,b) = (a+b,a-b)b, b) is a linear transformation from $V_2(R)$ into $V_3(R)$. Find the range, rank, nullspace and nullity of T.
- $\alpha=(1,-2,5)$ అను సదిశను $e_1=(1,1,1), e_2=(1,2,3),$ మరియు $e_3=(2,-1,1)$ (i) ಸದಿಕಲ ಬುಜ್ಜಾಸಂಯಾಗಂಗ್ ವ್ರಾಯಂಡಿ.
- $T:V_2(R) \to V_3(R)$ [ప్రమేయాన్ని T(a,b) = (a+b,a-b,b) నిర్వచిస్తే, T ని (ii) ఋజుపరివర్తనమని

చూపండి. T యొక్క వ్యాప్తి, పరివర్తన కోటి, పరివర్తనా శూన్యాంతరాళం మరియు పరివర్తన శూన్యత కనుక్_{గ్ర}ండి.

- 11. (a) (i) State and prove Cayley-Hamilton theorem.
  - Find the rank of the matrix $A = \begin{bmatrix} 1 & -1 & 3 & 6 \\ 1 & 3 & -3 & -4 \\ 5 & 3 & 3 & 11 \end{bmatrix}$ (ii)

  - $\begin{array}{lll} (\mathrm{i}) & \mbox{ } \$

- (b) (i) Find the characteristic equation of the matrix $A = \begin{bmatrix} 2 & -1 & 1 \\ -1 & 2 & -1 \\ 1 & -1 & 2 \end{bmatrix}$ and verify that it is satisfied by A.
  - (ii) Find A^{-1} if $A = \begin{bmatrix} 3 & 1 & 1 \\ 2 & 4 & 2 \\ 1 & 1 & 3 \end{bmatrix}$
  - (i) $A = \begin{bmatrix} 2 & -1 & 1 \\ -1 & 2 & -1 \\ 1 & -1 & 2 \end{bmatrix}$ పై మాత్రిక యొక్క లాక్షణిక సమీకరణమును కనుక్కోండి. ఈ లాక్షణిక సమీకంరణము A సంతృప్తి పరుస్తుందని చూపండి.
  - (ii) పై మాత్రికను కనుక్కోండి.
- 12. (a) (i) State and prove Cauchy-Schwarz's inequality.
  - (ii) State parallelogram law.
  - (i) కోషి ష్టార్జ్ అసమానత సిద్ధాంతమును బ్రవచించి నిరూపించుము.
  - (ii) సమాంతర చతుర్భుజం న్యాయంను బ్రాయుము.

Or

- (b) (i) Define Jordan curve.
  - (ii) Apply Gram–Schmidt process to obtain an ortho–normal basis of $R^3(R)$ from the basis $\{(1,0,1), (1,0,-1), (0,3,4)\}$.
  - (i) జోర్డన్ వ్వకంను నిర్వచించండి.
  - (ii) $R^3(R)$ ಅಂతరాళము యొక్క $\{(1,0,1),\,(1,0,-1),\,(0,3,4)\}$ ఆధారాలను, [గామ్ స్క్మిడ్

Third Year

Mathematics

Paper – IV: NUMERICAL ANALYSIS

Time: Three hours

Maximum: 70 marks

SECTION A — $(8 \times 3 = 24 \text{ marks})$

Answer ALL questions, each question carries equal marks.

- 1. Construct finite forward difference table for the function $y=x^3$. $y=x^3$ [పమేయానికి పరిమిత పురోగమన వ్యత్యాస పట్టికను నిర్మించండి.
- 2. Prove that $e^x = \left(\frac{\Delta^2}{E}\right) e^x \cdot \frac{E e^x}{\Delta^2 e^x}$ $e^x = \left(\frac{\Delta^2}{E}\right) e^x \cdot \frac{E e^x}{\Delta^2 e^x}$ అని నిరూపించండి.
- 3. If $u_0=3,u_1=12,u_2=81,u_3=200,u_4=100,u_5=8$ find the value of $\Delta^5 u_0$. $u_0=3,u_1=12,u_2=81,u_3=200,u_4=100,u_5=8$ అయితే $\Delta^5 u_0$ విలువను కనుకో ్రండి.
- 4. Prove that $\mu=1+\frac{1}{4}\delta^2$ $\mu=1+\frac{1}{4}\delta^2$ అని నిరూపించండి.
- Explain Iteration method
   ఇట్రేషన్ పద్దతిని వివరించండి.
- 6. Write Everrtt's formula ఏవర్ట్స్ సూత్రాన్ని బ్రాయండి.
- Explain Simpson's ¾th rule.
   సింప్సన్స్ ¾th rule ను వివరించండి.
- 8. Explain Matrix inverse method. మాత్రికా విలోమ పద్దతిని వివరించండి.

SECTION B — $(4 \times 11\frac{1}{2} = 46 \text{ marks})$

Answer ALL questions, each question carries equal marks.

- 9. (a) (i) Construct backward difference table from the data. Assuming third difference to be constant, find the value of $\sin 25^\circ$. $\sin 30^\circ = 0.5000$, $\sin 30^\circ = 0.5736$, $\sin 40^\circ = 0.6428$, $\sin 45^\circ = 0.7071$.
  - (ii) Evaluate (1) $\Delta^2 E x^3$ (2) $(E+2)(E-1)(e^x+x)$.
- (i) క్రింది దత్తాంశమును ఉపయోగించి, తిరోగమన వ్యత్యాస పట్టికను తయారుచేసి, అందులో 3 వ వ్యత్యాసాన్ని స్థిరాంకం అనుకొని $\sin 25^\circ$ విలువను కనుక్కోండి.

 $\sin 30^{\circ} = 0.5000$, $\sin 30^{\circ} = 0.5736$, $\sin 40^{\circ} = 0.6428$, $\sin 45^{\circ} = 0.7071$.

(ii) (1) $\Delta^2 E x^3$ (2) $(E+2)(E-1)(e^x+x)$ విలువలను కనుక్ ్గిండి

Or

- (b) (i) State and prove Lagrange's interpolation formula.
  - (ii) Using divided difference table, find f(x), which takes the values 1,4,40,85 at x = 0,1,3,4.
  - (i) లెగ్రాంజ్ అంతర్వేశన స్కూతాన్ని బ్రవచించి నిరూపించండి.
  - (ii) x = 0, 1, 3, 4 వద్ద f(x) = 1, 4, 40, 85 అయితే, విభాజిత వ్యత్యాస పట్టిక ద్వారా f(x) ను కనుక్కోండి.
- 10. (a) State and prove Gauss Backward Interpolation formula. గౌస్ అంతర్వేశన సూత్రాన్ని ప్రవచించి నిరూపించండి.

Or

- (b) (i) Use Sterling's formula to find y_a given that $y_1 = 525$, $y_6 = 4316$, $y_{11} = 3256$, $y_{16} = 1926$, $y_{21} = 306$.
  - (ii) Find the value of y_{15} using Bessle's Formula if $y_{10}=2854, y_{14}=3162,$ $y_{18}=3544, y_{22}=3992.$
  - (i) స్టైర్లింగ్ సూత్రాన్ని ఉపయోగించి, y_a విలువను క్రింది విలువల ద్వారా కనుక్ $\mathfrak{f}_{\mathfrak{p}}$ ండి.

 $y_1 = 525$, $y_6 = 4316$, $y_{11} = 3256$, $y_{16} = 1926$, $y_{21} = 306$.

(ii) $y_{10}=2854, y_{14}=3162, y_{18}=3544, y_{22}=3992$ అయితే, బెస్సర్స్ సూత్రాన్ని

ఉపయోగించి

11. (a) Using Romberg's integration, Calculate $\int_0^{1/2} \frac{x}{\sin x} dx$ Correct to 4 decimal places. రాంబర్గ్ సమాకలని $\int_0^{1/2} \frac{x}{\sin x} dx$ ని 4 decimal స్థానాలలో Calculate చేయండి.

Or

(b) Evaluate $\int_0^1 \sqrt{1+x^4} \, dx$ using Simpson's %th rule. $\int_0^1 \sqrt{1+x^4} \, dx$ ను సింప్సన్స్ %th rule ద్వారా కనుక్యోండి.

- 12. (a) (i) Find a real root of the quation $x^3 3x + 5 = 0$ using Newton's Rapson's method.
  - (ii) Find a real root of $x = \frac{1}{(x+1)^2}$ by Iteration method.
- (i) న్యూటన్ –రాప్సన్ పద్ధతిని ఉపయోగించి $x^3-3x+5=0$ సమీకరణము యొక్క ఒక వాస్తవ మూలాన్ని కనుక్కోండి.
  - (ii) పునరుక్త పద్ధతి ద్వారా $x=\frac{1}{(x+1)^2}$ నకు ఒక వాస్తవ మూలాన్ని కనుక్ ^{t} ్రండి.

Or

- (b) (i) Solve the system by the method of factorisation x + 3y + 8z = 4, x + 4y + 3z = -2, x + 3y + 4z = 1.
  - (ii) Explain Gauss Elimination method.
  - (i) క్రింది సమీకరణములను factorisation పద్ధతిలో సాధించండి. $x+3y+8z=4,\; x+4y+3z=-2,\; x+3y+4z=1.$
  - (ii) గౌస్ ఎలిమినేషన్ పద్ధతిని వివరించండి.

Third Year

STATISTICS — III : APPLIED STATISTICS

Time: Three hours Maximum: 70 marks

SECTION A — $(4 \times 12\frac{1}{2} = 50 \text{ marks})$

Answer any FOUR of the following.

- 1. (a) What are the types of sampling techniques and explain?
  - (b) In Neyman Allocation, show that $n_i \propto N_i S_i$.
- 2. (a) Explain ANOVA one-way classification.
  - (b) What is ANOVA? What are the assumptions and where is it used?
- 3. (a) Explain analysis of Latin Square Design.
  - (b) What are the advantages and disadvantages of CRD and applications?
- 4. (a) Explain various rates for measuring mortality of a given population.
  - (b) Describe the uses of Vital Statistics.
- 5. (a) What do you understand by control charts in statistical control charts?
  - (b) Explain *np*, *C*-charts.
- 6. (a) Explain components of a time series.
  - (b) Describe the method of least squares for estimating the trend in a time series.
- 7. (a) Distinguish between simple and weighted index number.
  - (b) Explain various problems involved in the construction of an index number.
- 8. (a) Explain functions of N.S.S.O.
  - (b) What is an abridged life table? What are its components.

SECTION B — $(10 \times 2 = 20 \text{ marks})$

Answer ALL the questions.

- 9. (a) What are the limitations of sampling?
  - (b) Define SRSWOR and SRSWR.
  - (c) Define Treatments.
  - (d) Define ANOVA.
  - (e) What is analysis of time series?
  - (f) Whole sale price index number.
  - (g) Define age specific death rate.
  - (h) What are the limitations of SQC?
  - (i) Define Vital Statistics.
  - (j) Define C.S.O.

Third Year

STATISTICS IV - OPE. RES., COMP. PROGRA. AND NUME.ANALY.

Time: Three hours

Maximum: 70 marks

SECTION A —
$$(4 \times 12\frac{1}{2} = 50 \text{ marks})$$

Answer any FOUR of the following questions.

- 1. (a) Explain various phases of Operations Research.
  - (b) Explain an algorithm to solve an "Assignment Problem".
- 2. (a) Write an algorithm to solve the LPP by graphical method.
  - (b) Solve the following L.P.P. by using simplex method.

$$\text{Max } z = 7x_1 + 5x_2$$

S.T.C

$$x_1 + 2x_2 \le 6$$

$$4x_1 + 3x_2 \le 12$$

and
$$x_1, x_2 \ge 0$$
.

3. (a) Find the saddle point and hence solve the following game.

(b) For any 2×2 two-person zero sum game without saddle point having the pay off matrix.

Obtain the value of the game and optimal strategies for both players.

- 4. (a) What are the advantages of network (PERT/CPM)?
  - (b) Explain the iterative procedure of determining critical path.
- 5. (a) Derive Lagranges interpolation formula.
  - (b) Using the information in the following table obtain the value of f(6).

x: 1 2 7 8 f(x): 4 5 5 4

- 6. (a) Derive Simpson's 1/3 rule.
  - (b) State Trapezoidal rule. Calculate $\int_{2}^{10} \frac{dx}{1+x}$ by using it.
- 7. (a) Solve the following system of equation of Gauss-Seidal method.

 $x_1 + x_2 + x_3 = 8$ $2x_1 + 3x_2 - x_3 = 19$ $x_1 - x_2 + 5x_3 = 2$

- (b) Find the real root of the following equation by using Newton-Raphson method $x^4 x 10 = 0$.
- 8. (a) Describe about work sheet in MS-EXCEL.
  - (b) Explain a simple column chart in MS-EXCEL.

SECTION B — $(10 \times 2 = 20 \text{ marks})$

Answer ALL questions.

- 9. (a) What are models in O.R?
  - (b) What is unbounded solution in LPP?
  - (c) Define sequencing problem.
  - (d) Mention basic assumptions in sequencing problem.
  - (e) Mention the applications of L.P.P.
  - (f) Define strategy.
  - (g) Properties of Network.
  - (h) Explain numerical differentiation.
  - (i) Write formula of Newton-Raphson method.
  - (j) Write standard deviation in MS-EXCEL.

Third Year

Computer Science

Paper III — MODERN DATABASE MANAGEMENT

Time: Three hours

Maximum: 70 marks

SECTION A — $(3 \times 4 = 12 \text{ marks})$

Answer any THREE questions.

- 1. What are the applications of Database?
- 2. What are the rules of modeling?
- 3. Give an example for super type and sub type.
- 4. How can you processing single table?
- 5. What are the Data Dictionary Facilities?

SECTION B — $(4 \times 7 = 28 \text{ marks})$

Answer any FOUR questions.

- 6. What are the advantages of Database Approach?
- 7. Give an example for Advanced Normal Forms.
- 8. How can you construct ER-model?
- 9. Write a procedure to updating and deleting data from Table.
- 10. Explain about client/server Architecture.

SECTION C — $(10 \times 3 = 30 \text{ marks})$

Answer ALL questions.

- 11. Database development process
- 12. Three-schema Architecture
- 13. Business Rules
- 14. EER modeling
- 15. Designing physical records and denormal system.
- 16. Query performance
- 17. Examples for dynamic SQL.
- 18. Examples for Sub Routines.
- 19. Middleware use
- 20. Role of DBA.

Third Year

Computer Science

Paper IV — VISUAL PROGRAMMING

Time: Three hours Maximum: 70 marks

Answer any FIVE questions.

All questions carry equal marks.

- What is IDE? Explain about starting the visual C++ IDE.
   IDE అనగా నేమి? Visual C++ IDE start చేయుట గూర్చి వివరింపుము.
- Explain about the file menu and insert menu of VC++.
   VC++ యొక్క file menu మరియు insert menu గూర్చి వివరింపుము.
- 3. Explain about advanced visual C++ features and debugging programes.

  Advanced visual C++ features మరియు debugging programes గూర్చి వివరింపుము.
- 4. Explain about input and output for character and string.
  Character మరియు string యొక్క input మరియు output గూర్చి వివరింపుము.
- 5. Explain about character functions and string functions.Character functions మరియు string functions గూర్చి వివరించండి.
- 6. Explain about procedure oriented windows applications and windows applications using the MFC.

MFC ఉపయోగించి procedure oriented windows applications మరియు windows applications వివరించండి.

7. Explain about Application and Class wizards.
Application మరియు Class Wizardsల గూర్చి వివరించండి.

8. Explain about OLE features and specifications.
OLE features మరియు specifications గూర్చి వివరించండి.

9. Explain the creation of a simple Active-X control with the MFC. MFCతో simple Active-X control సృష్టించుటను వివరింపుము.

10. Explain:

- (a) Rewind()
- (b) Bitmaps
- (c) Custom Icons.

వివరించండి :

- (a) Rewind()
- (b) బిట్మ్మ్మ్మ్
- (c) కస్ట్రమ్ ఐకాన్**లు**.

_____